



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4499/2021
15.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Светлана Голубовић адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији су пуномоћници Горан Топић адвокат из ... и Боривоје Боровић адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 111/21 од 24.03.2021. године, у седници већа која је одржана дана 15.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 111/21 од 24.03.2021. године, става првог изреке – дела којим је одбијен противтужбени захтев за утврђење и одређивање мера заштите од насиља у породици.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 111/21 од 24.03.2021. године, став први изреке – део којим су одређене мере заштите од насиља у породици и пресуда Основног суда у Новом Саду П2 2077/2017 од 07.12.2020. године, исправљена решењем истог суда П2 2077/2017 од 09.02.2021. године у ставу првом, другом, трећем, четвртном и осмом изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 2077/2017 од 07.12.2020. године, исправљене решењем истог суда П2 2077/2017 од 09.02.2021. године, ставом првим изреке тужбени захтев тужиле-противтужене је усвојен у целости. Ставом другим изреке, забрањено је туженом-противтужиоцу приближавање тужиле-противтуженој на удаљеност мању од 200 метара у простор око места становања у ..., на адреси ... број .., као и месту рада у ..., улица ... број .. . Ставом трећим изреке, забрањено је туженом-противтужиоцу свако даље узнемиравање тужиле-противтужене лично и преко средстава комуникације. Ставом четвртим изреке, одређено је да се наведене мере заштите од насиља у породици одређују у трајању од 6 месеци. Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се утврди да је тужиле-противтужена нарушавала спокојство и душевно здравље туженог-противтужиоца и вршила насиље у породици, те да се одреди заштита од насиља у

породици тако да се тужили-противтуженој забрани свако даље узнемиравање туженог-противтужиоца под претњом принудног извршења. Ставом шестим изреке, привремена мера донета решењем првостепеног суда у предмету П2 2077/2017 од 11.12.2018. године, у делу у коме је одређено да се обуставља сваки контакт између малолетне ВВ и туженог-противтужиоца, стављена је ван снаге. Ставом седмим изреке, одређена је привремена мера ближе описана у том ставу изреке. Ставом осмим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 111/21 од 24.03.2021. године ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог-противтужиоца и пресуда Основног суда у Новом Саду П2 2077/2017 од 07.12.2020. године, исправљена решењем истог суда П2 2077/2017 од 09.02.2021. године, у побијаном делу којим су одређене мере заштите од насиља у породици, одбијен противтужбени захтев за утврђење и одређивање мера заштите од насиља у породици, одређена привремена мера и одлучено о трошковима парничног поступка потврђена. Ставом другим изреке одређено је да свака странка сноси своје трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени-противтужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. учињене пред другостепеним судом, погрешно и непопутно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија делимично основана.

Од стране првостепеног суда није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда парничног поступка из члана 374. став 1. тачка 8. ЗПП, јер је другостепени суд све доказе ценио савесно и брижљиво и то сваки доказ засебно и све доказе као целину, супротно наводима у ревизији.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су ванбрачни партнери чија је заједница живота трајала од ... 2010. године до ... 2013. године. Малолетна ћерка парничних странака ВВ, рођена је дана ... 2010. године, и она након прекида заједнице живота ванбрачних партнера живи са мајком. Правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду П2 143/14 од 10. априла 2014. године самостално вршење родитељског права над дететом поверено је мајци, отац је обавезан да доприноси издржавању малолетног детета износом од по 9.500,00 динара месечно и одређен је модел одржавања личних односа између туженог-противтужиоца и малолетне ВВ. Рад центра за социјални рад са овом породицом због поремећених односа почео је 2014. године, а током 2017. године тужени-противтужилац је путем вајбер порука извештавао тужилу-противтужену да га не интересују пресуде и наређивачки одређивао начин на који треба да функционише модел одржавања личних односа са дететом, те јој је послао локацију њене зграде. Наведене поруке тужила је схватила као претњу и оне је плаше. У току парнице, дана ...12.2018. године тужила-противтужена је заспала после ручка, што је разлог закашњења од 15 минута са предајом детета у договореном термину. Тужени-противтужилац је, након преузимања детета, заједно са дететом отишао у полицију да пријави тужилу-противтужену због кашњења, што је изазвало отпор код детета и она је од ... септембра 2018. године одбила да се види са оцем. Тужени-противтужилац је у терминима одржавања личних односа одводио дете код психолога, подизао глас на њу, понижавао и критиковао због чега је дете развило механизам типичан за жртву насиља.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су односи странака веома поремећени још од времена заједнице живота, те да због понашања туженог-противтужиоца тужила-противтужена и даље трпи страх, због чега

су испуњени услови за изрицање мере заштита од насиља у породици као у изреци, током 6 месеци.

Противтужбени захтев туженог-противтужиоца да се утврди да је тужила-противтужена нарушавала спокојство и душевно здравље туженог-противтужиоца и да је извршила насиље у породици, као и да се одреди заштита од насиља у породици, тако да се туженој-противтужили забрани свако даље узнемиравање туженог-противтужиоца, првостепени суд је одбио као неоснован, будући да током поступка није утврђено да је тужила-противтужена вршила насиље над туженим.

Другостепени суд је побијаном пресудом потврдио првостепену пресуду у погледу одлуке о тужбеном захтеву којим су одређене мере заштите од насиља у породици и којим је одбијен противтужбени захтев за утврђење и одређивање мере заштите од насиља у породици, са образложењем да несумњиво постоје објективне околности које изазивају осећај страха код тужиле-противтужене од понашања туженог-противтужиоца које и по процени другостепеног суда тужилу-противтужену чине жртвом насиља а туженог-противтужиоца насилником.

Правилно је, по налажењу овог суда, другостепени суд потврдио првостепену пресуду у делу којим је одбијен противтужбени захтев за утврђење и одређивање мере заштите од насиља у породици, обзиром да у току првостепеног поступка није утврђено да је тужила-противтужена вршила насиље над туженим-противтужиоцем, због чега је Врховни касациони суд побијану пресуду у том делу потврдио и одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Међутим, основано се ревизијом туженог-противтужиоца истиче да због погрешне примене материјалног права чињенично стање у првостепеном поступку није потпуно и правилно утврђено у делу којим је усвојен тужбени захтев тужиле-противтужене.

Према члану 197. Породичног закона, под насиљем у породици подразумева се понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице (став 1). Насиљем у породици се између осталог, сматра и вређање, свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање (став 2.).

Насиље у породици подразумева свако понашање које одступа од стандарда уобичајеног опхођења и комуницирања са члановима породице. То може да буде вређање и друго вербално малтретирање, као и физичко насртање или телесно повређивање.

У поступку за заштиту од насиља у породици суд треба да испита да ли је и како је насиље испољено, односно да утврди да ли је конкретно понашање лица за које се тврди да је извршилац насиља, чије понашање се састоји у одређеним радњама, пропуштању, гестикулацији и слично, заиста испољено и да потом квалификује то понашање. Дрскост, безобзирност, злонамерност су суштинска обележја насиља у породици, која га јасно разликују од дозвољеног понашања. То су правни стандарди, чију садржину треба да попуни суд својим судом вредности. То значи да суд треба да, користити објективне мере и узимајући у обзир све специфичне, објективне и субјективне околности конкретног случаја, заузме став да ли је конкретна радња, односно понашање, такво да се може сматрати дрским, безобзирним и злонамерним понашањем.

Из утврђеног чињеничног стања следи да је вајбер поруке којима је тужени-противтужилац извештавао тужилу-противтужену на који начин треба да функционише модел одржавања личних односа са дететом, тужила-противтужена схватила као претњу и да је оне плаше, те да су односи странака поремећени још од

времена заједнице живота и да због понашања туженог-противтужиоца тужиља-противтужена и даље трпи страх.

Из напред утврђеног чињеничног стања не може се са сигурношћу закључити да је тужени-противтужилац вршио насиље према тужиљи-противтуженој, јер је првостепени суд пропустио да утврди садржину вајбер порука које је тужени-противтужилац упућивао тужиљи-противтуженој у погледу начина функционисања модела одржавања личних односа са дететом, да ли су поруке такве садржине да објективно представљају претњу, због које тужиља-противтужена трпи страх. Понашање туженог-противтужиоца за које другостепени суд тврди да је илустративно (не устеже се да малолетно дете у узрасту од 8 година води до полиције како би извршио пријаву мајке због закашњења у термину преузимања детета), као и одвођење детета код психолога, где је подизао глас и понижавао и критиковао дете, евентуално представља понашање туженог према детету, а не према тужиљи-противтуженој које би оправдавало изрицање мере заштите од насиља у породици у односу на тужиљу-противтужену.

Пошто оцени да ли у понашању туженог-противтужиоца постоје елементи насиља у породици и уколико закључе да постоје, навешће које конкретно радње туженог-противтужоца могу да се окарактеришу као насиље у породици у односу на тужиљу-противтужену, па ће потом одлучити која мера заштите од насиља у породици, прописана чланом 198. Породичног закона, може на најбољи начин да спречи поновно извршење насиља и отклони околности које погађају и подстичу понављање насиља или извршење других видова насиља. При томе, суд ће имати у виду да према члану 277. Породичног закона није везан границама тужбеног захтева за заштиту од насиља у породици и да може да одреди меру заштите од насиља у породици која није тражена ако оцени да се таквом мером најбоље постиже заштита.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу другом изреке на основу члана 416. став 2. ЗПП.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, на основу члана 165. став 3. ЗПП, јер зависи од одлуке о главној ствари.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**